

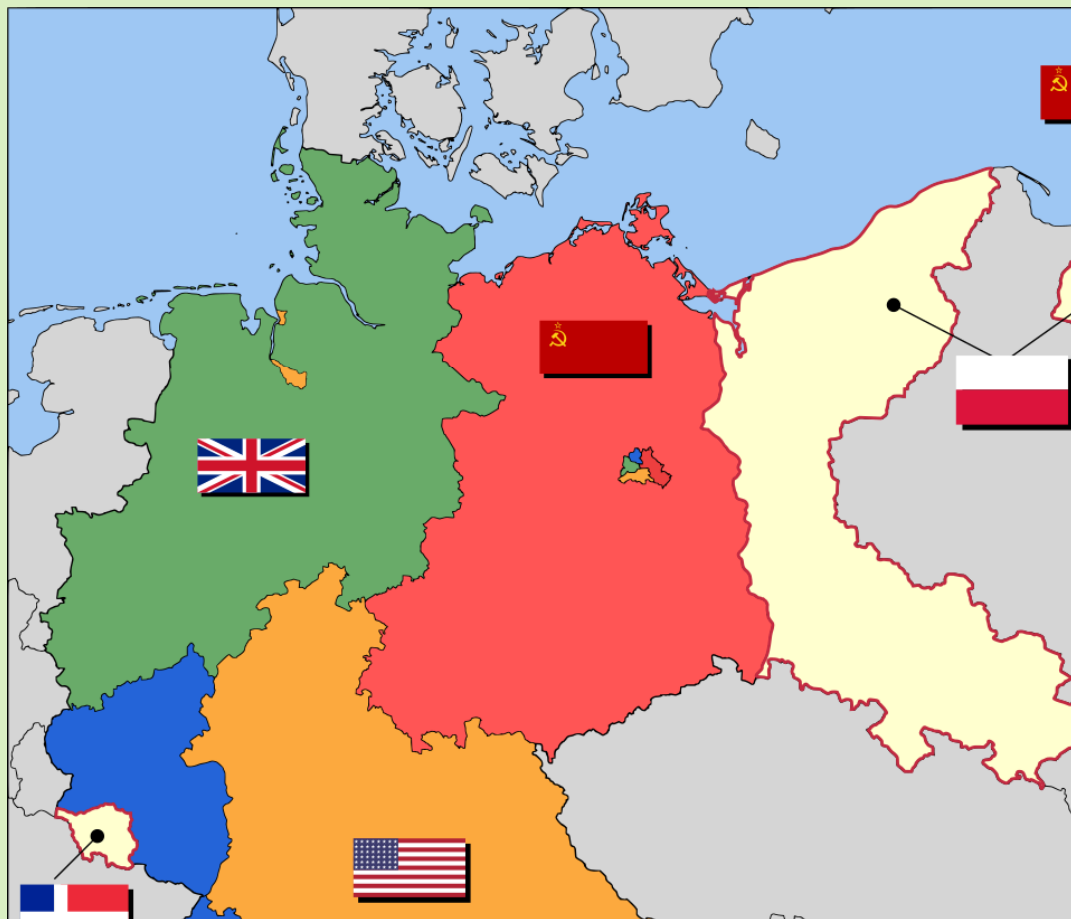
7. Οι πολιτειακοί θεσμοί της Γερμανίας

Μιχάλης Πολίτης
Αναπληρωτής Καθηγητής

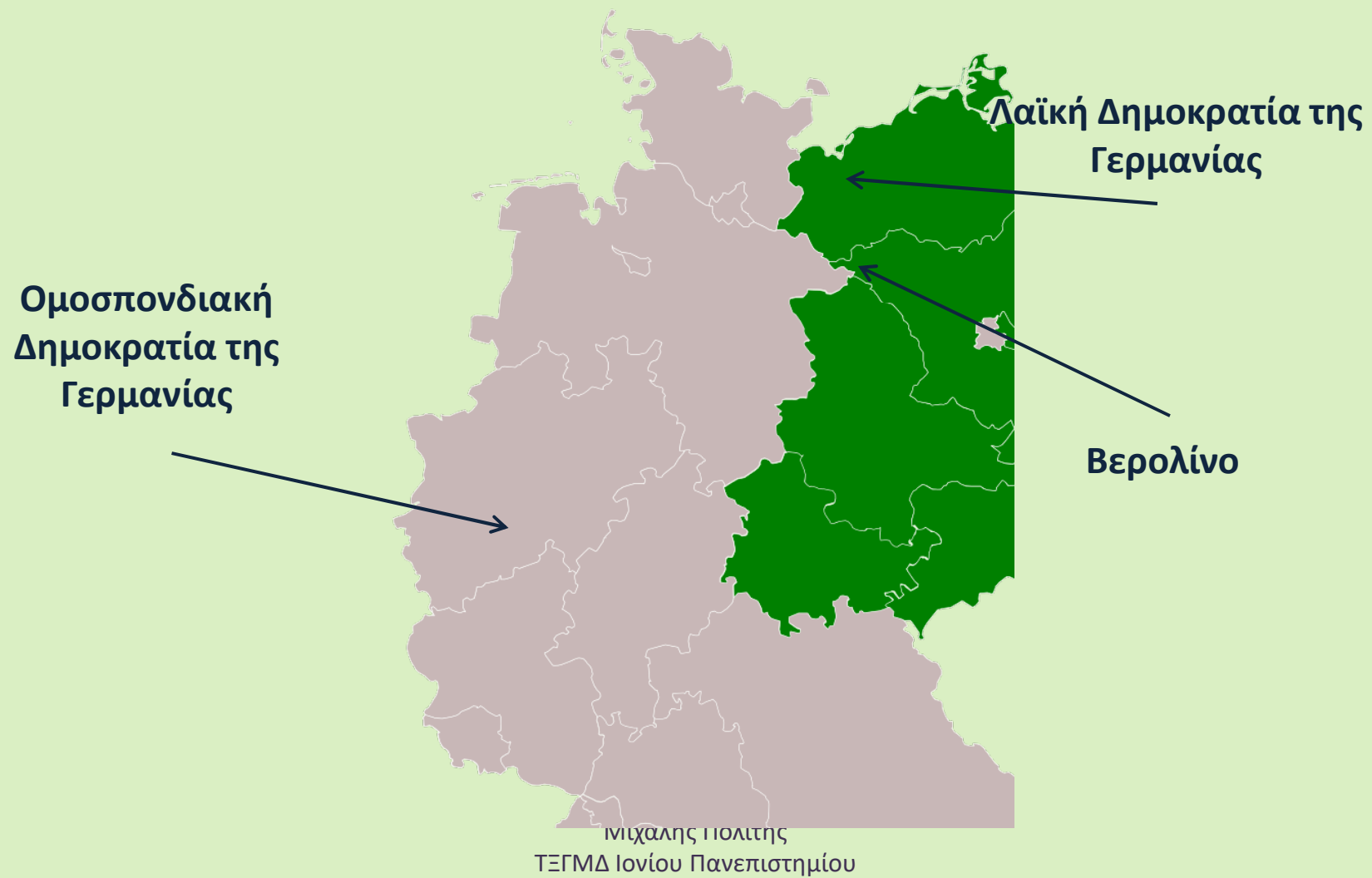
Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας

- Η Γερμανία: ομοσπονδιακό κράτος
 - Επίσημη ονομασία: **Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας (Bundesrepublik Deutschland)**
 - Μετά την ήττα και τη συνθηκολόγηση του Τρίτου Ράιχ το 1945, και μετά από μία περίοδο κατοχής από δυνάμεις των Συμμάχων, ιδρύθηκαν:
 - Στις 23 Μαΐου του 1949 η **Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας** και στις 7 Οκτωβρίου 1949 η **Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας**

Γερμανία υπό την κατοχή των Συμμάχων

1945-1990

Επανένωση της Γερμανίας

- Πτώση του τείχους του Βερολίνου: 9 Νοεμβρίου 1989
- Επανένωση των δύο Γερμανιών: 3 Οκτωβρίου 1990
- Διατήρηση του Συντάγματος της ΟΔΓ. Τα ομόσπονδα κράτη της ΛΔΓ προστέθηκαν σ' αυτά της ΟΔΓ
- Μέλη της ομοσπονδίας: 16 ομόσπονδα κράτη, τα *Bundesländer* (στον ενικό *Bundesland*)

Μιχάλης Πολίτης
ΤΕΓΜΔ Ιονίου Πανεπιστημίου

Σύνταγμα της ΟΔΓ

- Ο Θεμελιώδης Νόμος (Grundgesetz) :
ψηφίστηκε το 1949
 - Αρχικώς σύνταγμα της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας (Δυτικής Γερμανίας)
 - Σήμερα: όλης της Γερμανίας (Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας)
- Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο
 - Ελέγχει τη συνταγματικότητα των νόμων
 - Καινοτομία, την οποία υιοθέτησαν κι άλλα κράτη

Θεσμοί νομοθετικής εξουσίας

- Το γερμανικό κοινοβούλιο αποτελείται από δύο συνελεύσεις:
 - **Ομοσπονδιακή Βουλή (Bundestag)**
 - Τα 598 μέλη της (Mitglieder des Bundestags) εκλέγονται κάθε 4 έτη απ' ευθείας από τον λαό
 - Ο αριθμός μπορεί να αυξηθεί σε κάθε εκλογή, εφόσον μικρά κόμματα συγκεντρώσουν πάνω από 5% σε ένα κρατίδιο (σήμερα: 620)
 - Επιλέγει τον Καγκελάριο
 - **Ομοσπονδιακό Συμβούλιο (Bundesrat)**
 - Αντιπροσωπεύει τα Bundesländer
 - Τα μέλη του ορίζονται από τις κυβερνήσεις των Bundesländer

Κτήριο του Ράιχσταγκ Έδρα της Bundestag

Η έδρα της Bundesrat

Μιχάλης Πολίτης
ΤΕΓΜΔ Ιονίου Πανεπιστημίου

Άσκηση νομοθετικής εξουσίας

- Η νομοθετική εξουσία ασκείται κατά κύριο λόγο από την από την Bundestag. Η Bundesrat παίζει σημαντικό ρόλο για θέματα που έχουν σχέση με τα ομόσπονδα κράτη
 - Εφόσον η Bundesrat καταψηφίσει νομοσχέδιο με απόλυτη πλειοψηφία των μελών της, για να ψηφιστεί το νομοσχέδιο απαιτείται απόλυτη πλειοψηφία των μελών της Bundestag
 - Εφόσον η Bundesrat καταψηφίσει νομοσχέδιο με πλειοψηφία 2/3 των μελών της, για να ψηφιστεί το νομοσχέδιο απαιτείται πλειοψηφία 2/3 των μελών της Bundestag
 - Σε περίπτωση καταψήφισης νομοσχεδίου συγκροτείται μικτή επιτροπή αποτελούμενη από εκπροσώπους των συνελεύσεων του κοινοβουλίου
 - Σε περίπτωση συμβιβαστικής πρότασης από την επιτροπή, τότε πρέπει να εγκριθεί από τις δύο συνελεύσεις.
- Νομοθετική διαδικασία
 - Καταρχήν, η νομοθετική εξουσία ασκείται από τα ομόσπονδα κράτη της ΟΔΓ
 - Το ομοσπονδιακό κοινοβούλιο διαθέτει νομοθετική αρμοδιότητα μόνο για τους τομείς που αναφέρονται στο ομοσπονδιακό Σύνταγμα

Νομοθετική αρμοδιότητα

- Τρεις κατηγορίες νομοθετικής αρμοδιότητας:
 - **Αποκλειστικές αρμοδιότητες** (άρθρο 73). Καμία αρμοδιότητα των ομόσπονδων κρατών
 - **Συντρέχουσες αρμοδιότητες** (άρθρο 74). Η νομοθετική αρμοδιότητα ασκείται από τα ομόσπονδα κράτη εφόσον δεν έχει επιληφθεί το ομοσπονδιακό κοινοβούλιο κι εφόσον δεν κρίνεται απαραίτητη η ύπαρξη ενιαίας νομοθεσίας σε ομοσπονδιακό επίπεδο (ποινικό δίκαιο, οικογενειακό δίκιο κ.ά.)
 - Αρμοδιότητες θέσπισης αρχών που θα διέπουν τη νομοθεσία των ομόσπονδων κρατών

Ανάδειξη μελών της Ομοσπονδιακής Βουλής

- Άμεση καθολική ψηφοφορία
- Ιδιότυπο εκλογικό σύστημα:
 - Αποκλεισμός κομμάτων που συγκεντρώνουν ποσοστά μικρότερα από 5% - σκοπός να μην αυξηθεί ο ρόλος των πολύ μικρών κομμάτων (χαρακτηριστικό της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης)
 - Κάθε ψηφοφόρος διαθέτει δύο ψήφους:
 - Μία για την επιλογή του υποψηφίου της εκλογικής του περιφέρειας
 - Μία για την επιλογή του κόμματος της προτίμησής του (κάθε κόμμα, μία λίστα υποψηφίων σε επίπεδο ομόσπονδου κράτους)

- **Δικέφαλη εκτελεστική εξουσία:**

- Πρόεδρος της ΟΜΔ: Φρανκ-Βάλτερ Σταινμάιερ (από το 2017)
- Καγκελάριος: Όλαφ Σολτς (Olaf Scholz)

Πρόεδρος της ΟΔΓ (Bundespräsident)

- Εκλέγεται από την Ομοσπονδιακή Συνέλευση
 - Μοναδική αρμοδιότητα: εκλογή του Προέδρου της ΟΔΓ
 - Μέλη:
 - 598 (620) βουλευτές μέλη της Bundestag
 - 598 (620) εκπρόσωποι των κρατιδίων
 - Συνέρχεται κάθε 5 έτη και εκλέγει τον Πρόεδρο της ΟΔΓ

Καγκελάριος (Bundeskanzler)

- Εκλέγεται από την Ομοσπονδιακή Βουλή για 4 έτη
- Μπορεί να αναγκαστεί σε παραίτηση μόνο εφόσον εγκριθεί «θετική πρόταση μομφής», ήτοι αντικατάστασή της από άλλο καγκελάριο ο οποίος θα χαίρει της εμπιστοσύνης της Ομοσπονδιακής Βουλής